

Venäjän Karjalan unohdettu rock

Karjalan rockin ensimmäinen kuisto osui – kuten muullakin Neuvostoliitossa – perestroikan aikaan, 1980-luvun lopulle. Vapaampi kulttuuripolitiikka salli myös amatööriyhteisille, joiksi suurin osa rockyhteistä laskettiin, mahdollisuuden esiintyä. Suuriin kaupunkiin verrattuna Petroskoi oli tietyksi periferiaa. Siitä huolimatta salaa maahan kuljetetut länsirocklevyt ja kotimaiset ja kotitekoiset magnitizat-äänitteet löysivät tiensä nuorison käsiin. Esimerkiksi The Beatles -yhtyeellä on ollut valankumouksellinen vaikutus venäläiseen rockkulttuuriin, ja se muutti Karjalassakin monen nuoren elämän. Lukuisat rockmuusikot ja rockmusiikin harrastajat kertovat edelleen, että heidän elämänsä järkkäsi sillä hetkellä, kun he ensi kerran kuulivat yhtyeen musiikkia. Petroskoilaisen Revolver-yhtyeen kitaristi Nikita Vlasov on todennut, että Beatles on venäläisessä populaarikulttuurissa pyhä lehmä.

Ensimmäiset yhtyeet aloittivat toimintansa jo 1960-luvulla. Sinkopa-yhtyeen johtaja Valeri Nikitin kertoo kuunnelleensa Elvis Presleyn musiikkia jo 1950-luvun lopussa, kun hän sai sitä käsiinsä röntgenkalvoille kopioituina. Virallisesti rockia ei ollut tarjolla missään. Sinkopa ja muut Karjalan rockin pioneirit soittivat lähinnä tansseissa, erilaisissa kilpailuissa ja neuvostojuhlissa. Vain pieni osa yhtyeiden repertuaarista oli rockmusiikkia, enimmäkseen soitettiin tanssimusiikkia. Ohjelmistossa oli ehdottomasti oltava myös isänmaallista musiikkia, sillä muuten lupaa esiintymiseen ei olisi annettu.

Karjalan rockin alkuvaiheista aina 1980-luvun loppupuolelle saakka ei ole jäänyt ainuttakaan äänitallennetta.

Karjalan ugri-rock

Suomessa karjalaisesta rockmusiikista tunnetaan lähinnä suomeksi tai karjalaksi esiintyvät yhtyeet. Rajan läheisyys onkin houkutellut monet tekijät pyrkimään esiintymismatkoille länteen. Ugri-rockin kehtona voidaan pitää Petroskoin 17. koulua, Petroskoin valtion yliopiston suomen kielen ja kirjallisuuden laitosta ja erityisesti laitoksen yhteyteen 1982 perustettua Toiveyhtyettä. Toiveen ohjelmistossa on ollut Karjalassa asuvien suomalais-ugrialaisten kansojen musiikkia, lauluja, tansseja ja leikkejä. Sen jäsenet ovat osallistuneet opetukseen, jossa on tutustuttu karjalaiseen kansankulttuurin historiaan, kansansoitteisiin ja -puhuihin. Sen riveistä ovatkin lähtöisin ugri-rockin keskeiset teki-

jät: Santtu Karhu, Arto Rinne, Leo Sevets ja Jevgeni Bogdanov.

Santtu Karhu & Talvisovat

Vuonna 1989 perustettiin Santtu Karhun aloitteesta yhtye Santtu Karhu & Talvisovat. Yhtyeen nimi tulee karjalankielisestä sanasta talvisovat, joka tarkoittaa talvivaatteita. Nimi valittiin tietoisena siitä, että se assosioituu suomalaisilla talvisotaan. Ennen yhtyettä Karhu kävi Suomessa levyttämässä singlen *Minun mustas kois / Lykyn peräh*. Talvisovat-yhtyeen pyrkimyksenä oli alusta alkaen päästä Suomeen soittamaan. Suomessa vallitsi tuolloin, aivan 1990-luvun alussa, suuri kiinnostus rajantakaisen Karjalan elämää ja kulttuuria kohtaan. Karhu oli saanut jo ensimmäisen singlensä ja muutamien sooloesiintymisten ansiosta maassa kohtalaisesti julkisuutta. Tiedotusvälineet kuvasivat Karhua ensimmäiseksi karjalaiseksi rockmuusikoksi.

Talvisovat oli Suomessa ensimmäisen kerran vuonna 1990. Silloin yhtye teki pitkän puolen-

Santtu Karhu. Kuva: Sami Parkkinen

toista kuukauden pituisen kiertueen, jonka järjestäjänä toimi Kuhmon kulttuurikornitsa. Samana vuonna yhtye äänitti Suomessa ensimmäisen singlensä *Airottoi veneh / Syvysharmahus*. Seuraavana vuonna yhtye nousi Suomessa jo festivaaliareenoille ja levytti toisen singlensä *Omien aigoin legendat / Aunuksen Anja* Popedan kitaristin Costello Hautamäen Harasoo-studiossa.

Kotikulmillaan Petroskoissa yhtye esiintyi harvoin. Yleisöä konsertit olisivat kiinnostaneet, mutta 1990-luvun alkupuolella Petroskoissa ei ollut rockmusiikin esittämiseen soveltuvia paikkoja. Lisäksi tapahtumien järjestäminen oli luvanvaraista, ja vaikka Neuvostoliitto olikin jo haudattu, tilaisuuksien järjestäminen oli byrokraattista ja hankalaa. Vuonna 1995 yhtye laitettiin talviunille. Uusi herääminen tapahtui vuonna 1998, ja tällä hetkellä Santtu Karhu & Talvisovat esiintyy Suomessa usein. Suomalainen Hot Igloo julkaisi heidän ensimmäisen cd-levynsä *Hyvästii Karjala* maaliskuussa 2003. Yhtye on edelleen, kuten perustettaessa v. 1989, maailman ainoa rock-yhtye, joka esittää laulunsa karjalan kielen livvin (eli aunuksen) murteella.

<http://talvisovat.onego.ru>

Myllärit

Petroskoilainen Myllärit-yhtye on aloittanut toimintansa vuonna 1992. Alkuaikojen Myllärit esitti perinteistä karjalaista, suomalaista, inkeriläistä ja karjalanvenäläistä kansanmusiikkia. Yhtye päätti heti alkutaipaleellaan ottaa suorasukaisen kaupallisen linjan toimintaansa ja pyrki aktiivisesti länteen. Suomessa he ovat soittaneet jo perustamisvuodestaan alkaen erilaisissa kansanmusiikin tapahtumissa, mm. Rääkkylän Kihauksessa vuodesta 1996 lähtien. Myllärit ovat

soittaneet myös useilla muilla kansanmusiikkifestivaaleilla sekä tehneet lukuisia klubi- ja ravintolakeikkoja. Suomen lisäksi yhtye on esiintynyt ainakin Ruotsissa, Skotlannissa ja Yhdysvalloissa, jossa yhtyeellä on jo useana kesänä ollut 2-3 kuukauden kiertue.

Myllärit esiintyy myös Petroskoissa usein ja on hyvin suosittu kotikaupungissaan. Yhtye markkinoi itseään aggressiivisesti ja järjestää mielellään suuria konserttitilaisuuksia. Petroskoin lisäksi yhtye on esiintynyt muissakin Karjalan kaupungeissa sekä Pietarissa ja Moskovassa. Vuonna 1996 Myllärit sopivat levytyssopimuksen rääkkyläläisen Sari Kaasisen levy-yhtiön Mipu Musicin kanssa. Ensimmäinen cd *Eta Pravda* julkaistiin keväällä 1997. Vuonna 1999 Yhdysvalloissa julkaistiin omakustanne-cd *In the light of the white night*. Siinä yhtye esittää suomalaista perinteistä instrumentaalista pelimanimusiikkia. Myllärit solmi myös levytyssopimuksen joensuulaisen Pilfink Records -yhtiön kanssa ja vuonna 2001 ilmestyi levy *A Voi Voi! Karelian fever*. Keväällä 2002 yhtye julkaisi omakustanteena livelevyn *10th spring* kymmenvuotisen uransa kunniaksi. Myllärien repertuaarissa on lauluja venäjän, suomen (inkerin murre) ja karjalan kielillä. Myllärien musiikkia voisi kuvata lähinnä termeillä world music tai etno-rock.

<http://www.myllarit.ru>

D'Airot

D'Airot -yhtyeen kantava voima on petroskoilainen Jevgeni Bogdanov. Hän perusti yhtyeen nimellä Airot jo vuonna 1989. Vuonna 1995 yhtye sai nimen D'Airot. Nimen takana on venäjänkielinen sanonta *dai v rot* (ota suihin). Bogdanov käyttää taiteilijanimeä Enska Jakobson ja yhtyeen perusideana on esittää

rockia vain suomen kielellä. Musiikillisesti yhtye mainitsee tyylikseen progressiivisen blues-rockin. Jakobsonin mukaan yhtyeellä on varsin vähän kysyntää Petroskoissa, koska suomalaisen väestöosnan paluumuutto on vienyt siltä yleisön. Suomessa yhtye on esiintynyt satunnaisesti.

Levytallenteita D'Airot on julkaissut kolme kappaletta. Vuonna 1999 ilmestyi debyytti *Kuolleen virsi* ja vuonna 2001 näki päivänvalon poikkeuksellisesti englanninkielinen cover-albumi *Muddy Blue*. Viimeisimpänä yhtye on julkaissut levyn *L'acoustique* (2002). Tällä hetkellä D'Airot toimii duona Enska Jakobson / Grigori Zimin. Päätyökseen Bogdanov / Jakobson toimii Petroskoin yliopistossa suomen kielen yliopettajana. <http://dairot.onego.ru>; http://www.onego.ru/win/pages/dairot/index_f.html.

Karjalan "russkii rock": Revolver

Karjalan rockin näkyvyys Suomessa ja muualla lännessä on ollut edellä mainittujen yhtyeiden ansiota, koska ne ovat nimenomaan pyrkineet länteen. Suurin osa Karjalan rockmusiikista on kuitenkin venäläisen tekemää ja myös ugri-rockin yhtyeistä löytyy paljon venäläisiä muusikoita, joille suomi ja karjala kielinä ovat täysin vieraita. 1990-luvun alkupuolelta alkaen Petroskoissa on toiminut kymmeniä yhtyeitä, joista vain harvat ovat levyttäneet tai esiintyneet laajemmin muualla Karjalassa tai Venäjällä puhumattakaan länsimaista.

Karjalan rockhistorian menestynein yhtye Venäjällä on ehdottomasti 1989 perustettu Revolver. Yhtye määrittelee musiikkinsa indie-retro -popiksi. Se on esiintynyt säännöllisesti Pietarissa ja Moskovassa vuodesta 1994 alkaen ja ollut mukana useilla suu-

AINO

kussa olet miekkoseni
turva silmän, huoli rinnan
kadotus puhtoisen immen
pelko suuri sinivirvan

vuodet vierähtäneet ilman
ilon häivää; tumman viitan
alla virunut sain kilvan
nähty vaivaa täyden mitan

konsa tulet pienoiseni
tuho hillan, hupi illan
pelastus vaipunut minne
kätkyt kapaloitudun piinan

KYLLIKKI

on sukuni vainottu
haudantakainen piiskalla ruokittu
on hurmehen ajettu
rautataikojen lumoihin noiduttu

sankarteilla veljehini armas
miekkansa solvaajat masentaa
kostomiellä surun korut hierrän
näsiä marjansa notkistaa

kinkereillä sulhaiseni vauras
tuppinsa kosijat käännyttää
kaihomiellä metsäpolut kierrän
puolukka mättäällä punertaa

on sukuni herjattu
orjan siementä täydeltä syötetty
on katohon tuomittu
rautakahleilla koskehen teljetty

JOUKAHAINEN

harvahaiven Joukahainen
kehno laulaja Pohjan
kömpi kallion kolohon
kostomiesnä ontelohon

hyvä paimen Joukahainen
turva sisaren nuoren
tarttui taattonsa tahkohon
tulipäisnä kivilohkoon

huimapäinen Joukahainen
kelpo ampuja Pohjan
kiskoi katalan katohon
kuolovirsnä mittelöhön

Jevgeni Bogdanov

rilla rockfestivaaleilla Venäjällä. Revolver on julkaissut useita ka-
settialbumeita sekä kaksi cd-
levyä: *Roboty E Boboty* (2001) ja
Žizn udalas (2003). Tällä hetkel-
lä yhteellä on levytyssovitmus
moskovalaisen levy-yhtiön kans-
sa.
<http://revolver.onego.ru>.

**Ongelmia ja yhteistyötä
– Rockbridge**

Petroskoilaisen rockelämän suu-
rin ongelma on klubin puuttumi-
nen. Kaupungissa on toiminut
useita ravintoloita, joissa rockia
on soitettu, mutta ne ovat jääneet
lyhytaikaisiksi. Useimmat ravin-
tolat ovat kiinnostuneita tarjoa-
maan asiakkailleen vain levyltä
soitettua listamusiikkia. Rock-
konsertteja järjestetään harvoin.

Tilannetta on parantanut Ser-
gei Zobnevin johtaman Myllärit-
keskuksen aktiivisuus. Keskus
on järjestänyt muutaman suuren
rocktapahtuman, jossa nimekkäi-
den venäläisyhtyeiden lisäksi
myös paikalliset bändit ovat
päässeet esille. Nyt keskus on
käynyt tiiviiseen yhteistyöhön

suomalaisten kanssa. Joensuun
popmuusikot ry:n aloitteesta on
käynnistynyt Rockbridge-nimi-
nen Interreg-hanke, jonka avulla
vuosina 2003–2005 järjestetään
konsertteja sekä Petroskoissa
että Joensuussa. Hankkeen tur-
vin tuntemattomat petroskoilai-
set yhtyeet saavat esiintymistä-
laisuuden myös Suomen puolel-
la. Vastaavasti joensuulaisyhtye-
itä nähdään Petroskoissa.
[http://www.ilosaarirock.fi/pop-
muusikot](http://www.ilosaarirock.fi/pop-
muusikot).

Neuvostoaikana rokkarin tiel-
lä olivat puolueen kontrolli ja soit-
tolaitteiden heikko saatavuus.
Nyt kaikki on sallittua ja soitti-
mia on saatavilla, mutta esteenä
on markkinatalous. Rockkulttuu-
riin ei yhteiskunnan taholta vie-
läkään panosteta samalla tavoin
kuin klassiseen musiikkiin tai kan-
sanmusiikkiin.

[http://music.onego.ru/win/
index.html](http://music.onego.ru/win/
index.html)
[http://karelian-rock.narod.ru/
main.htm](http://karelian-rock.narod.ru/
main.htm)

Kirjallisuutta:

- Troitski, Artemi (1988), *Tervei-
siä Tsaikovskille*. Helsinki:
Vastavoima.
- Cushman, Thomas (1995), *Notes
from Underground: Rock Mu-
sic Counter-culture in Russia*.
Albany: State University of
New York Press.
- Stites, Richard (1992), *Russian
Popular Culture: Entertain-
ment and Society since 1900*.
Cambridge: Cambridge Univer-
sity Press.
- Ryback, Timothy W. (1990),
*Rock around the Bloc: A His-
tory of Rock Music in Eastern
Europe and the Soviet Union*.
Oxford: Oxford University
Press.

Internet-linkkejä:

<http://www.tusovka.fi/>
[http://www.slavweb.com/eng/
Russia/music-e.html](http://www.slavweb.com/eng/
Russia/music-e.html)
[http://www.komart.karelia.ru/
index_eng.shtml](http://www.komart.karelia.ru/
index_eng.shtml) (Karjalan kult-
tuuripalvelin)

Timo Munne